

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

De plantepatologiske Forsøg fortsætter nu paa 10. Aar med Udsendelsen af maanedlige Oversigter over Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter efter samme Plan som tidligere.

Kilderne til Oversigterne vil, som hidtil, dels være de maanedlige Indberetninger, vi modtager fra en Række Medarbejdere (i Aar 69), spredte over hele Landet, dels vore egne lagttagelser paa Rejser, og dels endelig de Breve og Forespørgsler vi modtager fra praktiske Landmænd og andre. Meddelelserne udarbejdes og trykkes saa snart efter Maanedens Udløb som muligt og sendes til vore Medarbejdere, til Landbrugspressen og til vore Forbindelser i Ind- og Udlandet.

LXIV. April 1915.

Vintersæden er gennemgaaende kommet udmærket godt over Vinteren og staar de fleste Steder fortrinligt. Den vedvarende Tørke fra 10. til 30. April med Solskin om Dagen og mange Steder ret stærk Nattefrost, var ikke heldig for Vintersæden, men den mildere Temperatur og jævne Regn, der kom i de to første Dage af Maj, har allerede bragt Oprensning og givet Vintersæden en sund Kulør igen. Ogsaa *Roerne* og *Kartoflerne* har efter alle de indkomne Beretninger holdt sig fortræffeligt i Kulerne, dog har det stærke Angreb af *Kartoffel-skimmel*, der fandt Sted i Fjor, mange Steder haft en følelig Eftervirkning i Kulerne, hvor Skimmelen har bredt sig og ødelagt mange Kartoffler. Efter at de talrige Forsøg med *Besprøjtning af Kartoffler med Bordeauxvædske* har vist, at vi herved kan forøge Udbyttet af Kartoffelmarken med 20 pCt. i Gennemsnit og opnaa at faa baade mere stivelsesrige og mere holdbare Kartoffler, vil det forhaabentlig i Aar lykkes at faa dette udmærkede Middel indført i langt større Udstrækning end tidligere. Der er truffet særlige Foranstaltninger for at skaffe tilstrækkelig Tilførsel af Blaasten og Prisen vil blive omtrent 100 Kr. for 100 kg. *I Fjor gav hver kg. Blaasten – rigtigt anvendt – et Merudbytte af 6 Td. Kartoffler!*

Med de stærke Kaalmøllarve-Ødelæggelser i 1914 for Øje kan der, selv om der næppe er Sandsynlighed for, at lignende Angreb vil indfinde sig igen i Aar, være Anledning til her at give en kort Anvisning paa de Forholdsregler, der bør iagttages overfor et saadant Angreb:

1. Tidlig Saaning i velbehandlet, gødningskraftig Jord og rettidig og omhyggelig Udtynding, dog ingen Udtynding umiddelbart før eller under Angrebet. Kan Udtyndingen ikke opsættes længere, maa man nøjes med Blokudtynding.

2. En af Kaalmøllarver angrebet Roemark maa ikke have Lov til at være i Ro; Planterne maa sættes saa meget som muligt i Bevægelse. Dette kan f. Eks. iværksættes ved, at Radrenseren benyttes flittigt under Angrebet, samtidig med at et Toug trækkes hen over Planterne foran denne.

3. Sprøjtning med Schweinfurtergrønt (10 g Schweinfurtergrønt, 10 g Kalk og 10 l Vand).

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

For April Maaned 1915 er indkommet ialt 20 Beretninger, deraf 13 fra Jylland og 7 fra Sjælland.

Om *Barfrostens* Indflydelse paa *Rug*, der er saaet til forskellig Tid (fra Begyndelsen af September og indtil Jul) skriver N. Bredkjær: „Det har med stor Tydelighed vist sig, at den *Rug*, der er saaet fra Midten af Oktober til lidt ind i November, har lidt særligt af Frostperioderne i Januar--Februar, medens derimod baade den kraftige Septemberrug og den sildigsaade *Rug* fra Slutningen af November og fra December med de rødlige, strittende Spirer ikke synes at lide saa meget under Frosten. Praktiske Folk her paa Ringkøbing-Eggen er godt kendt med disse Forhold, og enkelte Forsøg synes ogsaa at vise, at Frosten har en særlig stærk Virkning paa *Rug* af en vis Udvikling.“ Og noget lignende skriver C. J. Christensen fra Herning Lavmose: „Overvintring af Vintersæd har været forskellig efter Saatiden. *Rug* saaet 1. og 15. September er overvintret smukt, medens de senere Saatider, navnlig 15. og 30. Oktober, viser et meget kummerligt Udseende, idet Planterne er frosset op.“

Sneskimmel (*Nectria graminicola*) har kun gjort meget lidt Skade i Foraaret og kun paa saadanne Steder, hvor Rugen var meget svær og tilfældige Snedriver eller fugtige Lavninger i Marken har fremmet Angrebet. Fra Studsgaard, Ask og Tune meldes om saadanne, ikke særlig udbredte Angreb af *Sneskimmel* paa *Rug*, fra Ask tillige paa *Tystofte Standhvede*, fra Randers og Ask paa *Italiensk Rajgræs*, og fra Lyngby paa *Rapgræs*.

Vinterbygget er fundet angrebet af *Meldug* (*Erysiphe graminis*) og *Traadkølle* (*Typhula graminum*) ved Lyngby (Johnsen). Ved Varde blev *Vinterbygget* (Lyngby 6-rd. A) stærkt udtyndet af *Traadkølle*-angreb paa fugtig, sandmuldet Jord med leret Undergrund (A. Pedersen) og baade ved Varde og ved Randers blev den stærkt beskadiget af *Barfrost* i April (A. Pedersen, Kongstrup).

Paa *Kartoffelknolde* af Sorten „Main crop“ er der iagttaget en mærkelig Sygdom, som bestaar i, at de i Løbet af Vinteren faar talrige Raadpletter som stødte Æbler. Der findes hverken Svampe- eller Insektangreb i disse runde, brune, raadne, stærkt indsunkne Pletter, det er muligvis et Bakterieangreb. Da Sygdommen synes at være knyttet til Main crop og i det eneste Tilfælde (ved Assing), hvorfra vi endnu har set det, har vist sig særdeles ødelæggende, vilde det være af stor Værdi for os at faa Meddelelse fra alle de af vore Medarbejdere, der har haft denne Sort i Kuler i Vinter, om, hvorvidt den alle Vegne lider af denne Sygdom eller om den nogle Steder har holdt sig uskadt.

Om Angreb af *Kløverens Bægersvamp* (*Sclerotinia trifoliorum*) skrives fra Varde, at 25–33 pCt. af *Kløveren*, endnu mere af *Sneglebælgen* og næsten hele Bestanden af *Rundbælg* er døde deraf i Vinter, selv paa ret tørre og sunde Marker; derimod var en enkelt Mark, der har ligget i Græs i 10–20 Aar og først blev opdyrket for 3 Aar siden, ganske fri for Bægersvampangreb (A. Pedersen). Ved Ringkøbing blev en hel Mark med *Sneglebælg* i Renbestand saa angrebet af Bægersvamp, at den maatte pløjes om (Bredkjær). Ved Askov har Bægersvampens Angreb dræbt 33 pCt. af *Rødkløverplanterne* i et Forsøg med Frøavl paa Sandmarken (Frode Hansen). Ved Tystofte er *Rundbælg* blevet stærkt ødelagt af Bægersvamp, selv paa Marker, hvor *Kællingetand* og *Rødkløver* kun var meget lidt angrebne; det synes, som om den rød-blomstrede *Rundbælg* er mere modstandsdygtig end den gul-blomstrede (*K. Iversen*). De mange modstridende og ofte ret overraskende Eksempler paa de forskellige Bælgplanters ulige Modtagelighed overfor Bægersvampangreb beror vistnok ofte paa, at Bægersvampangrebet er afhængigt af vedkommende Sorts Vinterfasthed og dermed ogsaa af Frøets Proveniens. Selv indenfor det samme Parti Frø kan findes store Modsætninger, f. Eks. er der ved F. D. B.s Forsøgsgaard ved Lyngby tiltrukket Familier af *Rundbælg*, hvoraf nogle gik fuldstændig bort i Vinter, andre blev stærkt angrebne og atter andre var aldeles uskadede. En Dyrkning af slige bægersvampmodstandsdygtige Familier vilde sikkert være det bedste Middel mod denne Sygdoms aarlige Ødelæggelser.

Vinterærterne var noget angrebet af *Drueskimmel* (*Botrytis cinerea*) i Februar, Marts og April ved Tune, tillige frøs de op af Jorden, ved at Jorden revnede langs Rækkerne i det afvekslende Frost- og Tø-Vejr (O. Christensen).

Lyngby, den 6. Maj 1915.

J. Lind.

Larven af *Kornets Blomsterflue* (*Hylemyia coarctata*) synes ikke at have gjort større Skade; der foreligger kun fra Lyngby og Tystofte Meddelelse om lidt Angreb i *Rug* og *Hvede*. Larven af *Fritfluen* (*Oscinis frit*) har enkelte Steder gjort Skade i *Hvede* og *Hundegræs*. I *Hundegræstuer* i ældre Græsplæner har der tillige i Aarhus-egnen været stærkt Angreb af en *Uglelarve*; „den gaar,“ skrives der, „ud mellem Bladskuddene, æder sig ud til Hjerteskuddet, naar den har opædt de unge Dele“ (Kay Petersen). Ved Ask Højskole og i Sdr. Omme-Grindstedegnen har der været stærke Angreb af *Stankelbenlarver* (*Tipula paludosa*) i *Havre*, det sidste Sted tillige i *Rugmarker*, saa der i disse findes store øde Pletter. *Smælderlarven* (*Agriotes lineatus*) har ligeledes begyndt deres Angreb i den nyspirede Vaarsæd. Ved Lyngby har der været et ret stærkt Angreb i *Vaarbyg* af *Jordlopper* (*Phyllotreta vittula?*).

Jordlopperne (*Phyllotreta nemorum* og muligvis andre Arter) er ligeledes begyndt at optræde i de unge Planter af Kaalroer og Kaal. Ved Lyngby fandtes de som sædvanligt meget tidligt (sidst i Marts) paa Ru Kulsukker samt paa Hundetunge og Oksetunge. Fra Tystofte skrives der: „d. 25. April har jeg iagttaget et stærkt Træk Jordlopper; de sad overalt paa Syd væggene; jeg har imidlertid ikke haft Lejlighed til at iagttage Angreb af dem udover, at de har spist Radiserne i Haven“ (Karsten Iversen). I Skjelskør-Egnen har Larven af *Raps-Jordluppen* (*Psylliodes chrysocephalus*) forarsaget en Del Ødelæggelse i Frø-Kaalroerne: flere Steder har man af denne Grund maattet pløje Frøroemarkerne eller Dele af disse om. Ved Tune viste de første *Bladrand-biller* (*Sitona lineata*) sig d. 26. April.

Knoporme (*Agrotis segetum*) har flere Steder været til Stede i ikke ringe Mængde: ved Skullerupholm saaledes i de Marker, hvor der i 1914 var Roer; fra Aarhus skrives, at de allerede i Slutningen af Januar var fremme i Skjul af Blade og lignende. Enkelte *Oldenborrelarver* (*Melolontha vulgaris*) er fundet i Jorden ved Børkop og Aarhus. Det sidste Sted iagttoges allerede i sidste Uge af April en flyvende Oldenborre.

Angreb af *Lucerneaal* (*Tylenchus devastatrix*) er iagttaget i Sydfyen.

Krager (*Corvus cornix*) var ved Lyngby i nogle Dage slemme ved den førstsaede Vaarsæd; da andre paa Egnen begyndte at saa, forsvandt imidlertid den store Flok (ca. 1000 Stykker). *Spurve* (*Passer domesticus*) aad ved Tune tidligt paa Vinteren Bladene af Vinterært og Vintervikke; fra Aarhus meddeles der, at de i Slutningen af April bed Kimplanter af Kaal over eller rykkede dem op.

Markmus (*Arvicola agrestis*) har flere Steder været slemme i Rug- og Græsmarkerne — fra Aarhus skrives: særlig i Moser og Enge, hvor de holder til i Grøfter og Hegn. I Hanherred har der flere Steder været stærke Angreb i Gulerødder til Frøavl, idet Musene har taget hele Hjertet; „det er særlig“, skrives der, „gaaet ud over de Kuler, som har været i Nærheden af levende Hegn“ (N. Møller Holm). *Muldvarpen* (*Talpa europaea*) har ligeledes været paa Færde i Græsmarker og gjort en Del Skade.

København, den 6. Maj 1915.

Sofie Rostrup.

NB. Da det har vist sig, at der endnu, trods Berberisloven af 27. Marts 1903, findes enkelte *Berberis-buske* hist og her, især i Haver nær Byerne, beder vi alle de af vore Medarbejdere, der skulde faa Øje paa saadanne Buske, at gøre Ejeren opmærksom paa, at de gør stor Skade paa Kornmarkerne i vid Omkreds, og at de kan paadrage Ejeren en Bøde paa 5—100 Kr. De eneste Undtagelser fra Forbudet er Klinteskoven paa Møen og Københavns og Frederiksbergs Kommuner, her dog kun paa Steder, der ligger mere end 300 Alen fra opdyrkede Marker.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXV. Maj 1915.

Tørken og Nattefrost har i Maj Maaned sat deres Præg paa hele Vegetationen. Vaarsæden og Roerne kommer langsomt i Vækst paa Grund af Regnmangel og Runkelroerne angribes derfor mange Steder af Rodbrand, især paa de kalktrængende Marker. Nattefrost begyndte først rigtig, efter at mange af Planterne var kommet godt i Vækst, og har derfor gjort særdeles stor Skade. I St. Vildmose ved Tylstrup var Temperaturen hver Nat fra 10. til 23. Maj under Frysepunktet, sank oftest til $\div 4^{\circ} - \div 8^{\circ}\text{C}$. I Lavmosen ved Herning gik Temperaturen endog ned til $\div 11,5^{\circ}\text{C}$. Natten til 13. Maj. Endnu 1. Juni sank Temperaturen $0,5^{\circ}\text{C}$. under Frysepunktet ved Studsgaard. Man ser derfor over alt i Lavninger, hvor den kolde Luft har kunnet samle sig, at Vaarsæden har gulspidsede eller endog helt hvide Blade, Bladene af Hundegræs og Rug er kridhvide fra Spidsen og til Midten, og Aksene er hvide og saftløse, naar de skrider igennem, enten i den øverste eller den nederste Del. Kartoffler, Kløver og Boghvede er mange Steder blevet sorte af Frost.

Angreb af *Lyspletsyge i Havren* har været let kendelige allerede fra den 20. Maj og kan endnu indtil Midten af Juni med Held bekæmpes med *Mangansulfat*. *Rugens Stængelbrand* og *Byggets Stribesyge* er iagttaget mange Steder, begge disse Sygdomme kunde let have været undgaet ved passende Afsvampning af Sædekornet.

Jordlopper har over store Dele af Landet gjort megen Skade og mange Steder gjort Omsaaning nødvendig.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

For Maj Maaned er ialt indkommet 40 Beretninger, deraf 25 fra Jylland, 3 fra Fyen, 10 fra Sjælland, 1 fra Møen og 1 fra Bornholm.

Tørken har bevirket, at der i enkelte jyske Egne har været ret ødelæggende *Sandflugt*, især i Vendsyssel i Dagene 15–17 Maj, Sandet samlede sig i Rugmarker eller bag Gærder som Sanddriver af indtil 50 cm.'s Højde. Ogsaa ved Løgstør, i Randersegnen og ved Kibæk led Markerne nogen Skade ved Sandflugt om end i mindre Grad. Paa Fyen rasede 13.–14. Maj et hæftigt *Haglvejr*, der sønder slog Sukkerroernes spæde Blade; Jorden var flere Steder helt hvid af Sne og Hagl. *Nattefrost* har dog været Maanedens værste Plantefjende og givet Anledning til mange Iagttagelser, og som sædvanlig mest paa moseagtige Arealer eller ikke sanddækket Mose. Paa Mosen ved Askov frøs saaledes Rugen helt bort paa de ikke sanddækkede Arealer. Frostene gjorde, som ventelig var, mest Skade paa de Afgrøder, der var kommet godt i Vækst (den først saeede Vaarsæd og paa de bedst afvandede Moser), fra Herning Mose skrives, at Kløver og Kællingetand fik sorte, svedne Blade, af Kornsorterne var Graa Havre mindst medtaget, derefter i stigende Grad: Guldregnhavre, Ligowo, Gul tysk Mosehavre, Sort tysk Mosehavre, Svensk Mesdaghavre, Hannchenbyg og mest Abed Julibyg (C. J. Christensen). Hør og Hamp var saa godt som uskadt. Ved Viborg døde Gul Havre af Frostene men Graa Havre taalte den (Bonde). Fra Kolding skrives, at selv en ellers saa vinterfast Hvedesort som Tystofte Smaahvede blev ødelagt og maatte pløjes ned (Jes Nielsen). Ved Hammel blev Vilhelminahvede og plantede Roer til Frøavl ødelagte af Frostene (H. Holm) og paa Bornholm led baade Rug og Vinterbyg af Frostene (Joh. Jensen).

I Vinterbyg ved Lyngby er iagttaget et meget ødelæggende Angreb af *Traadkølle* (*Typhula graminum*), mærkeligt nok stærkere i den ene Halvdel af Marken, der blev halvbrakket i 1913, end i den anden Halvdel, der blev helbrakket (J. Johnson). Vaarbygget er paa flere Steder ved Lyngby (kalktrængende Marker) stærkt ødelagt af *Rodbrand*. Lyspletsyge er iagttaget hos Havre flere Steder; paa et moseagtigt Terræn paa Asnæs fandtes Sygdommen ogsaa i ret udpræget Grad paa Byg.

Paa Bælgplanterne var *Bægersvampangrebet* (*Sclerotinia trifoliorum*) næsten standset i Begyndelsen af Maj, men tog til igen under den for Bælgplanterne højst ugunstige Nattefrostperiode, der er noteret Bægersvampangreb paa Sneglebælg, Rundbælg, Kællingetand, Rødkløver, Stenkløver og Lucerne; ja selv paa en Del Planter af lancetbladet Vejbred i en Kløvermark fandtes et Angreb som ganske utvivlsomt skyldtes Kløverens Bægersvamp.

Hos Hundegræs er fundet *Aksbakteriose* (*Aplanobacter Rathayi*) baade i Frøavlsmarker og paa Vejrørande; i et Forsøg ved Roskilde fandtes alle de Parceller, der stammede fra rent Frø, fri for Bakteriose, medens de fleste af de Parceller, hvori der var saadet Frø fra bakterieangrebne Marker, atter var angrebne af Bakteriose. *Nattefrost* har overalt i Landet haft en meget iøjefaldende Virkning paa Hundegræsset, Bladene, er blevet hvide fra Spidsen indefter eller har faaet hvide Pletter i Bladkødet (omtrent som Lyspletsyge) og talrige Smaaaks i Toppen er golde.

Lyngby, den 5 Juni 1915,

J. Lind.

Kornsorterne. Larven af Kornets *Blomsterflue* (*Hylemyia coarctata*) har heller ikke i denne Maaned gjort videre Skade. Nogle Steder er der iagttaget spredte Angreb, men kun enkelte Steder (Jyderup, Møen) har der pletvis i Hvedemarken været stærkt Angreb. I Vintersæden er der hist og her iagttaget lidt Angreb af *Fritfluellarver* (*Oscinis frit*); et lignende Angreb paa en Hvedemark ved Tystofte har dog vist sig ikke at være forårsaget af denne, men af Larven af den plettede *Græsflue* (*Opomyza germinationis*). I Havre har Fritfluellarvens Angreb begyndt at vise sig i det sidste Tidøgn af Maanedens, enkelte Steder skyldes Angrebet dog muligvis ogsaa Græsflue-Larver.

Smælderlarver (*Agriotes lineatus*) har mange Steder gjort meget stor Skade i Vaarsædsmarkerne, særlig i Byg efter Roer og i Grønjordshavre. Fra Frederiksborg Amt foreligger der saaledes Meddelelse om et meget stærkt Angreb i Byg, ca. 50 pCt. af Planterne ødelagt; i en Havremark samme Sted, hvor ca. 40 pCt. af Planterne er ødelagt, er der gjort den Iagttagelse, at Angrebet, der optræder mærkelig pletvis, netop falder sammen med de Steder, hvor Hobene („korte Langhobe“) i den vaade Høst 1912 havde staaet. Disse stod paa Marken en hel Maaned, og Smælderne menes da at have søgt ind under dem for at lægge Æg. Dog er der ogsaa Egne,

hvor Angrebene kun har været af mindre Betydning. Fra Aalborg, Herning og Ørsted foreligger Meddelelse om ond-
artede Angreb af *Stankelbenlarver* (*Tipula paludosa*); fra Aalborg skrives om de angrebne Marker, at Grønjorden
blev skræpløjet i September 1914 og senere vinterpløjet, en Fremgangsmaade, der er meget uheldig i Egne, der
er udsat for dette Angreb. Ved Lyngby og Assens har der været – og er fremdeles – et meget stærkt Angreb
i Havre efter Græs til Frøavl (henholdsvis Eng-Svingel og Timothe) af en *Uglelarve*, som borer sig ind i Skud-
dene og overgnaver dem; pletvis er Havren helt ødelagt af dette Angreb.

Korn-Jordloppen (*Phyllotreta vittula*), som ved Lyngby allerede indfandt sig i April og gjorde Skade
i en Bygmark, har her fortsat sit Angreb i smaa Forsøgsparcereller. I Stevns har den et enkelt Sted udtyndet en
Byg- og en Havremark ret stærkt. Angrebet begyndte i Bygmarken d. 10. Maj, da Planterne endnu var spæde,
og saa ud til at ville ødelægge Afgrøden helt; imidlertid forsvandt Jordlopperne med Regnen, Stormen og Kulden
midt i Maanedens; lidt senere begyndte Angrebet igen, men varede kun kort, og Planterne var da blevet saa store,
at de ikke kunde ødelægges som ved det første Angreb.

Angreb af *Havreaalen* (*Heterodera Schachtii* var. *avenae*) har i Slutningen af Maanedens vist sig
flere Steder paa Fyen og i Frederiksborg Amt. Hunnerne begyndte nu at komme frem paa Rødderne, men er
endnu ikke ægfyldte. Ved Nyborg er der iagttaget et Angreb i Vinterbyg. I Slutningen af Maanedens er An-
greb af *Blærefodder* (*Limotrips denticornis* og *Anthotrips aculeata*) og Larven af *Hvidaks-Uglen* (*Ha-
dena secalis*) iagttaget i Rug; fra Skive skrives, at der i et Par Stykker Rug er fundet $\frac{1}{2}$ –1 pCt. Planter med
overgnavede Straa.

I Forevisningsmarken ved Aalborg har *Spurvene* (*Passer domesticus*) været slemme ved Havre og Vaarrug.

Kaalroer og Turnips. Jordlopper (*Phyllotreta nemorum* og *Ph. atra*) har over store Dele af Landet
gjort meget stor Skade og mange Steder gjort Omsaaning nødvendig. Kun fra enkelte Steder (Randers, Askov,
Studsgaard, Aarslev, Tune, Møen) hedder det, at Angrebene er uden større Betydning. I nogle Egne er Angrebet
som sædvanligt varierende fra Mark til Mark. Fra Ny Solbjerg Landboforening skrives: „Det synes, som om de
tidligst saaede Kaalroer og Turnips klarer sig bedst, i alt Fald naar der er anvendt stor Saamængde“ (Hartvig
Larsen). Ved Tune er Angrebene hæmmet af den stærke Nedbør i Midten af Maanedens. Fra Kibæk skrives
der, at Radrensning i tørt, blæsende Vejr, saa det støver paa de unge Planter, anses for et godt Bekæmpelses-
middel mod Jordlopper (J. M. Kjærsg). Fra Bornholm hedder det: „Det sædvanlige Middel mod Jordloppe-
angreb – Harvning og Tromling – har ikke frugtet, idet Planterne er bortædt lige saa hurtigt, som de spirede
frem, saaledes at det nu er nødvendigt at saa om. Paa mindre Smaapletter har man forsøgt at udstø Melkalk
paa de angrebne Planter, og tilsyneladende har det hæmmet Jordlopperne noget“ (Johannes Jensen). Ved Forsøg,
udført 1914–1915 paa den plantepatologiske Forsøgsmark ved Lyngby har det vist sig, at man i Sprøjtning
med Tobaksekstrakt har et godt Middel mod Jordlopper.

Glimmerbøssen (*Meligethes aeneus*) og *Skulpe-Snudebilen* (*Ceuthorhynchus assimilis*) har flere
Steder været til Stede i stor Mængde i Frøroemarkerne. Fra Stevns skrives, at det af Frøavlere Boesen fremstillede
Fangapparat har været anvendt med udmærket Resultat. Fra Bornholm meddeles, at et Angreb er standset ved
ihærdig Radrensning med samtidig Rystning af Planterne, idet der paa Radrenseren var anbragt en lang Stang,
som slog Billerne til Jorden – ved Anvendelse af en lang Svingel opnaaedes noget lignende“. Der tilføjes dog:
„Standnsningen af Angrebet skyldes dog maaske nok sas meget en Regn, der kom d. 30. Maj og Dagen efter
efterfulgtes af ret stærk Kulde (Johannes Jensen). I Mælkebøtte-Kurve findes der ofte store Mængder af Glimmer-
bøsser, inden de indfinde sig i Frøroerne; Mælkebøtterne er saaledes lige som de gule Korsblomstrede slemme
Naboplanter til Frøroerne. Larven af *Raps-Jordloppen* (*Psylliodes chrysocephalus*) har fortsat sit Angreb
i Frø-Kaalroer og Turnips.

I Forevisningsmarken ved Aalborg har *Spurvene* (*Passer domesticus*) ødelagt Turnips, idet de har hakket
Planterne op, efterhaanden som de brød frem af Jordskorpen.

Ved Dalum er der iagttaget et stærkt Angreb i *Runkelroer* af *Runkelroebillen* (*Atomaria linearis*),
man mener her, at Angreb af disse Biller ofte fejlagtig bliver antaget for Rodbrand (J. Lange).

Gulerødder. Fra Holsted foreligger Meddelelse om et Angreb af Larven af *Gulerodsfluen* (*Psila rosae*) paa
en Mark, hvor der de sidste 10–12 Aar ikke har været dyrket Gulerødder. Fra Fjerritslev skrives, at *Harerne*
(*Lepus europæus*) har været slemme ved Gulerødder, som var udplantet til Frøavl.

Bælgsæd og Græsmarks-Bælgplanter. Angreb af *Bladrandbiller* (*Sitona lineata*) er iagttaget rundt
omkring, men de fleste Steder uden større Betydning. Ved Kibæk, Studsgaard, Fredericia, Svendborg og Stevns
har Angrebene dog været temmelig stærke paa Ærter, Vikker eller Kløver. Ved Svendborg er det Konservesærter,
det er gaaet ud over. Fra Kibæk skrives: „Det gentager sig atter i Aar, at Angrebet er værst i Blandsæd. Naar
Ærterne er saet i Renbestand, gør Billerne ikke saa stor Skade“ (J. M. Kjærsg).

Kløveraalen (*Tylenchus devastatrix*) har som sædvanligt begyndt sine Angreb i Kløvermarker og nogle
Steder (Stevns, Frederiksborg Amt) i Lucerne, hvor den har gjort megen Skade. Ved Aarhus har der i Rød-
kløver været lidt Angreb af *Agersneglen* (*Limax agrestis*)

Oldenborrer har kun været set enkeltvis; fra Børkop skrives dog, at der i de varmere Dage og Aftener
saaes adskillige flyve omkring.

I *Haver* har der været Angreb af *Frostmaalerlarver* (*Cheimatobia brumata*). *Ringspinderlarven* (*Gastropacha neustria*) er ligeledes hyppigt iagttaget; fra Tune, hvor der er fundet talrige „Ægge-Manschetter“ paa Grenene, meddeles, at de første Larver er iagttaget, kravlende ud af Æggene, d. 14. Maj. Fra samme Sted meddeles det, at *Stikkelsbær-Bladhvepsen* (*Nematus ribesii*) er iagttaget sværmende fra d. 25. Maj, og at de første Larver er kommet frem d. 31. Maj.

Tusindben (*Blanjulus guttulatus*) har ved Aalborg været til Stede i stor Mængde i Voks- og Snittebønner. Fra 10–25 Tusindben fandtes d. 10. Maj ved hver Bønne, hvor de gnavede sig ind ved Spiren. „Angrebet er dog nu“, skrives der „ved at ophøre, og i disse Dage findes der kun faa Dyr“ (J. Søndermølle). Samme Sted har *Harer* (*Lepus europæus*) gjort megen Skade paa Bønner.

København, den 6. Juni 1915.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXVI. Juni 1915.

Tørken og Nattefrostene har gjort endnu langt større Skade paa Markerne i Juni end i Maj. Siden Midten af Maj har hele Landet lidt af Regnmangel og først i de sidste Dage af Juni er der faldet spredte Byger. De fleste Græsmarker har lidt overordentlig af Tørken og i Rugmarkerne sees mange Steder store Solfaldspletter, der breder sig Dag for Dag; paa en enkelt Mark ved Ulstrup saaes allerede den 26. Juni en Rugmark, der var mejet og sat i Høbe, fuldstændig tør og kærneløs.

Som Følge af den ualmindelig klare og tørre Luft, har *Nattefrostene* været meget følelig, mest i Midtjylland men dog ogsaa paa Øerne. Paa lave, moseagtige Arealer har Temperaturen saa godt som hver Nat hele Juni Maaned været nær ved Frysepunktet, Natten mellem 1. og 2. Juni frøs *Kartoffeltoppene* ved Aarhus, Natten mellem 13. og 14. Juni faldt Temperaturen i Gjelleruplund Enge nær Herning ned til $\div 8,5^{\circ}$ C. maalt tæt over Jorden, *Kartoffeltoppene* frøs lige ned til Jorden, *Boghvede* blev aldeles sort og i Haverne frøs Bladene af *Tomater*, *Bønner*, *Græskar*, og *Georginer*. Natten mellem 22. og 23. Juni sank Temperaturen endnu stærkere, i Gjelleruplund Enge maalt $\div 13,2^{\circ}$ C. og ved Tylstrup Mose, ved Studsgaard og i Holsted $\div 5^{\circ}$ C. Over store Dele af Jylland frøs *Kartoffeltoppene* ned paa alle lavtliggende Marker især hvor Jorden var tørveagtig, mørk og porøs; *Hør*, *Hamp* og *Majs* og alle de nævnte Haveplanter led stor Skade og *Grantrærnes* unge Skud dræbtes af Frostene. Selv Ukrudt som *Snerlepileurt* (*Polygonum convolvulus*) blev dræbt, *Melde* (*Chenopodium album*) blev beskadiget og *Blaatop* (*Molinium coeruleum*) og *Benbræk* (*Narthecium*) fik lange hvide Spidser paa Bladene. Den Skade, som Frostene har gjort Kartoflerne er sikkert ikke saa stor, som det straks ser ud til, de skyder ret hurtigt nye Blade igjen og vokser videre, derimod kan der være Grund til at tro, at al den Vaarsæd, som lige skulde til at skride, da Frostene kom, vil give svange Aks, og Rugen er vistnok ogsaa mange Steder hindret i at sætte Kærne.

Den største Skade er sket i Midtjylland, i de kolde, fugtige Marker langs Grændsen, i Egnen omkring Herning, igennem hele Gudenaadalen og omkring St. Vildmose, men selv fra de mindre Øer som Samsø og Møen meldes om Frostskade paa Byg og Kartofler.

Jordlopperne har mange Steder fortsat deres ødelæggende Angreb. I Slutningen af Maaneden har *Kaal-mølsværme* begyndt at vise sig og giver megen Grund til Ængstelse. Ganske vist er Tidspunktet for deres Fremkomst en Del senere end i 1914; men mange Steder er Roerne paa Grund af sen Saaning og Tørke saa langt tilbage, at et Larveangreb endnu vil kunne blive skæbnesvangert.

Aadselbillelarver er optraadt ganske usædvanlig talrigt i Runkelroemarker Landet over og har hærget disse i høj Grad.

Saa snart Kartoffeltoppene er næsten udvoksede og lige skal til at blomstre bør de ubetinget sprøjtes over med 800 kg 1 pCt. Bordeauxvædske pr. ha. Den heldige Virkning af Sprøjtningen beroer paa, at den bliver udført i rette Tid inden Kartoffelskimmelen begynder sin Ødelæggelse. I de jyske Landboforeningers Forsøg i 1914 gav de rettidig sprøjtede Kartoffelmarker et Merudbytte for Sprøjtningen af 50-144 hkg. pr. ha (30-80 Td. Kartoffler pr. Td. Land) mens de, der blev sprøjtede for sent, kun gav et ganske lille Merudbytte. I Juli Maaned bør tillige enhver Kartoffelmark undersøges grundigt for at se om der findes bladrullesyge Planter, i saa Fald bør man anskaffe nye og kontrollerede Læggekartofler næste Aar!.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

For Juni Maaned er ialt indkommet 38 Beretninger, deraf 23 fra Jylland, 2 fra Fyen, 9 fra Sjælland, 2 fra Lolland, 1 fra Møen og 1 fra Bornholm.

Alle Beretningerne beskæftiger sig med den store Skade, som den vedholdende *Tørke* og den usædvanlig haarde Frost midt i Vegetationsperioden har forvoldt, men det er vanskeligt endnu at maale Skadens Udstrækning. Vaarsæden har sikkert lidt den største Skade i de Egne, hvor Temperaturen har været særlig lav næsten hver Nat, baade i Maj og Juni. *Graa Havre* taaler aabenbart Kulden bedst, men den har dog antaget en sygelig blaaviolet Farve. *Gul og Hvid Havre* har lange hvide Bladspidser ligesom ogsaa de enkelte *Bygmarker*, der findes i de skadelidte Egne. Der er overalt en stor Forskel paa Marker efter forskellig Forfrugt, altid staar Vaarsæden ringest efter Kaalroer, lidt bedre efter Kartofler eller Turnips, meget bedre efter Grønjord. Den lagttagelse gentager sig mange Steder, at velbearbejdet og især foraarsbearbejdet Jord giver en langt ringere Afgrøde end forholdsvis ubearbejdet Jord, muligvis fordi Varmedudstralingen er størst fra let og porøs Jord. I Dalene er Frostskaden selvfølgelig størst, og større paa Vestskraaninger end paa Østskraaningerne, hvor Solen først begynder at varme. Tætte Hegn har lige saa ofte beskyttet Marken mod de kolde Taager fra Engen som de har gjort Skade ved at hindre den raske Luftblanding. Ved Hjørring kunde det let sees, at *kaligødede* Marker led langt mindre under Frosten end de ikke kaligødede Marker (Calundan), en lagttagelse der stemmer godt overens med talrige tidligere Forsøg.

Paa *Hvede* er hist og her iagttaget Angreb af *Nogen Brand* (*Ustilago tritici*), især hos Vilhelminahvede og Criewenerhvede (O. Christensen), *Gulrust* (*Puccinia glumarum*) synes at være helt sjælden i Aar og er kun noteret paa Svaløf Extra Squarehead paa Lolland (Engel).

Rugens Stængelbrand (*Urocystis occulta*) søges næppe forgæves i nogen Rugmark, den er dog kun fundet faa Steder i rent ødelæggende Grad.

Stribesyge (*Pleospora graminea*) er særdeles almindelig udbredt, og Angrebet altid stærkest i tidlig saadet Byg. Selv i saa modstandsdygtige Bygsorter som Prenticebyg og Korsbyg findes ikke sjældent nogle angrebne Planter, men i Tystofte 6rad. og i Karlsbyg stiger Angrebet meget ofte til 25–40 pCt. og udtynder Bestanden meget alvorligt. Paa en Gaard ved Grenaa, hvor man for 3 Aar siden havde anskaffet afsvampet Saa-sæd af Prenticebyg og Tystofte 6rad. var der i det førstnævnte i Aar kun Stribesyge i faa pCt. af Planterne, men i det 6rad. Byg var mindst 40 pCt. af Planterne ødelagte af Stribesyge. I Abed-Prentice er iagttaget ret stærke Angreb af Stribesyge ved Maribo (Engel).

Havrebrand (*Ustilago avenae*) synes at være mere almindelig i Aar, end i Fjor, selv i gul Næsgaardhavre og Sejerhavre, som dog plejer at være ret fri for Brand findes ofte fra 5 til 15 pCt. *Lyspletsyge* er iagttaget i alle Egne af Landet, den gør tilsyneladende større Skade i tørre Aar end i fugtige. Heldigvis synes det, som om vi i *Mangansulfat* har fundet et udmærket Middel imod denne Sygdom; fra talrige af vore Medarbejdere er der kommet Meddelelse om, at det har hjulpet udmærket og flere skriver specielt, at det har virket overraskende hurtigt og bragt selv en temmelig ødelagt Havre til at gro igen (Grenaa, Ask, Svendborg, Tune, Lolland). Paa Marker, hvor Havren plejer at lide af Lyspletsyge er den samme Sygdom iagttaget hos *Byg*, *Rug* og *Hvede*.

Hos tidlige *Kartofler* viser *Bladrullesygen* sig allerede nu tydeligt; i en Prøve af en „særlig fin“ Kartoffel-sort, som kom fra Tyskland i Fjor, viser de 80 pCt. sig i Aar at være bladrullesyge. *Sorteben* (*Bacillus phytophthorus*) er ligeledes iagttaget i en Prøve af Kartofler („Ædelsten“) der er købt i Böhmen (Kay Petersen). Fra Tune skrives, at Sorteben er særligt ødelæggende i en Mark, hvor der blev anvendt overskaarne Læggeknohle (O. Christensen).

Lucernen er flere Steder udtyndet slemt som Følge af *Bægersvampangreb* (*Sclerotinia trifoliorum*) i Foraaret. Paa Samsø er fundet *Kløversilkepletter* i en Lucernemark (Frederiksen).

Kaalbroksvampen har ved Maanedens Slutning vist sig i enkelte Roemarker, hvor den besørger en Efterudtynding, som Ejeren kun er daarligt tilfreds med. Man kan allerede se Spring i Rækkerne foraarsagede af Kaalbrokangreb (I. Kjærsg.). I Stammeforsøgene med Kaalroer paa kaalbroksmitten, sandmuldet Jord har i Maanedens sidste Dage ondartede Kaalbrokangreb gjort lyst i Rækkerne af de ikke-modstandsdygtige Stammer saa at de tydeligt kan kendes fra de modstandsdygtige (C. J. Christensen).

Lyngby, den 5 Juli 1915.

J. Lind.

Kornsorterne. Af *Stankelbenlarver* (*Tipula paludosa*) har der ved Herning paa nykultiveret Højmosse været stærkt Angreb i Havre med Kartofler som Forfrugt i 2 Aar. Angrebene paa Vaarsæd af *Smælderlarven* (*Agriotes lineatus*) fortsattes nogle Steder i denne Maaned; men, som der f. Eks. skrives fra Aarhus ved Maanedens Slutning: „Virkningen af Angrebet i Havren taber sig nu“ (Kay Petersen). *Havreaalens* (*Heterodera Schachtii* var *avenae*) Angreb har været kendeligt i mange Havremarker, flere Steder endogsaa usædvanlig ondartet. Paa Lolland er der ogsaa iagttaget Angreb i en Hvedemark.

Angreb af *Fritfluellarver* (*Oscinis frit*) har gennemgaaende ikke været saa ondartede, som man kunde vente efter Tørken i Maj–Juni, hvilket rimeligvis skyldes det kolde Foraarsaar, der har bevirket, at Fluerne er kommet frem temmelig sent, og at sen Saaning i Aar ikke svarer til sen Saaning i andre Aar med rigtig Foraarsvarme. Fra Hammel skrives saaledes, at en Havremark, saet 8. Maj, er meget stærkt angrebet, medens en ved Siden af liggende Havremark, saet 29. April – et for de fleste Aars Vedkommende ret sent Tidspunkt – er meget lidt angrebet. Fra enkelte Lokalteter foreligger der dog Meddelelse om stærke Angreb. Ved Abed er der iagttaget lidt Gnav i Havren af Larven af *Korn-Jordloppen* (*Haltica vittula*), hvilket let kan forveksles med Fritflueangreb.

Hvedemyggene (*Contarinia tritici* og *C. aurantiaca*) har ved Abed optraadt i lidt mindre normal Mængde ved Hvedens Blomstringstid; fra Tune meddeles, at de er iagttaget ved Maanedens Midte men ikke i synderlig stort Antal. Angreb af *Hvidaks-Uglens* Larve (*Hadena secalis*) har gennemgaaende været ret sparsomme. Fra Aarhus skrives saaledes: „Angrebet er stadig aftaget i de senere Aar og er nu sjældent at finde“ (Kay Petersen). *Kornlusen* (*Siphonophora cerealis*) har begyndt at indfinde sig i Havren; ogsaa i Rug og Hvede er *Bladlus* iagttaget et enkelt Sted. Angreb af *Blærefødder* (*Limothrips denticornis*) er iagttaget i Rug og Byg; enkelte Steder har Angrebene endogsaa været stærke. Hos Byg foraarsages der saaledes ved Bearbejdning af Skedens indvendige Side en Svækkelse af denne, der gør Skridningen vanskelig; muligvis har Tørken ogsaa Andel heri, ja er maaske Hovedårsagen.

Flere Steder, saaledes i Salling, har *Graaspurve* (*Passer domesticus*) været meget slemme ved Vinterbygget. „Der bliver her“, skrives der, „intet gjort for at bekæmpe dem“.

Kaalroer og Turnips. Enkelte Steder har der været Angreb af *Knoporme* (*Agrotis segetum*). *Kaalfluellarven* (*Anthomyia brassicae*) er optraadt meget almindeligt og har flere Steder gjort stor Skade paa Kaalroer og Kaal. For *Jordlopperne* har Vejret været heldigt; de (særlig *Phyllotreta nemorum*) har saaledes fortsat deres ødelæggende Arbejde Maaneden igennem, nogle Steder dog kun i Begyndelsen af denne. Fra Ask skrives: „Paa Steder, hvor man har saet og tyndet anden Gang, maa man nu saa tredje Gang“ (Hartvig Larsen). Vækstforholdene har paa Grund af Tørken været meget vanskelige for de omsaaede Roer; fra Kaløvig hedder det saaledes om en Roemark: „Efter første Udtynding blev Marken helt tilintetgjort og maatte omsaas, hvilket har foraarsaget, at der slet ingen Roer bliver paa Grund af Tørken“ (G. V. Bachmann). Fra Lolland-Falster skrives, at Harvning og Tromling før Udtyndingen ikke har hjulpet videre. *Gaasebiller* (*Phyllopertha horticola*) har over store Strækninger af Jylland optraadt i uhyre Mængder og har ved Grindsted og Askov sammen med *Jordlopperne* slaet sig paa Roerne. Ved Studsgaard har Larven af *den lille Kaal-Hvidsværmer* (*Pieris rapae*) anrettet nogen Skade paa Kaalroernes Blade. Endelig er i Maanedens Slutning *Kaalmølsværme* (*Plutella cruciferarum*) begyndt at vise sig og giver megen Grund til Ængstelse. Ganske vist er Tidspunktet for deres Fremkomst en Del senere end i 1914; men mange Steder er Roerne paa Grund af sen Saaning – tildels en Følge af Omsaaning – og Tørke saa langt tilbage, at et Larveangreb endnu vil kunne blive skæbnesvangert.

Paa Frøroerne har *Glimmerbøssen* (*Meligethes aeneus*) nogle Steder fortsat sine Angreb; i Ringe–Faaborgegn iagttoges saaledes i Maanedens første Halvdel meget stærke Angreb paa flere Kaalroemarker. I Slutningen af Maaneden er *Kaallusen* (*Aphis brassicae*) begyndt at vise sig paa Kaalroer, Turnips og Kaal til Frøavl.

Runkel- og Sukkerroer. *Knoporme*-Angreb (*Agrotis segetum*) er ret hyppigt iagttaget i Runkelroerne og har enkelte Steder gjort ikke ringe Skade. I Samme Afgrøde er Larven af *Kartoffelboreren* (*Hydroecia micacea*) optraadt nogle Steder (Ny Solbjerg, Ørslev) og har taget en Del Roer.

Aadselbillelarver (*Silpha opaca*) er optraadt ganske usædvanlig talrigt i Runkelroemarker Landet over og har hærget disse i høj Grad. Paa Skullerupholm har man – som man mener „med nogen Virkning“ – forsøgt Sprøjtning med *Sehweinfurtergrønt*. *Chorbaryum*, som anbefales fra Udlandet, har desværre ikke kunnet skaffes i Aar. Fra Bornholm meddeles, at flittig Radrensning synes at modvirke Angrebet. Minering i Bladene af *Bedefluellarven* (*Anthomyia conformis*) er iagttaget ret hyppigt, nogle Steder endog i temmelig stærk Grad. Ved Tune er der i den første Halvdel af Maaneden iagttaget lidt Angreb af en Art *Springhale* (*Sminthurus virialis*).

I Slutningen af Maaneden har *Bedelusen* (*Aphis papaveris*) vist sig i Frøroerne. Fra Tune meddeles, at Sprøjtning med Tobaksekstrakt er begyndt.

I *Kartofler* har der flere Steder (Samsø, Ny Solbjerg, Lolland-Falster) været noget Angreb af *Kartoffelboreren* (*Hydroecia micacea*). *Kartoffeltægen* (*Calocoris bipunctatus*) er iagttaget ret hyppigt og har gjort en Del Skade, navnlig hvor Kartoflerne staar i Læ.

Paa *Gulerødder* er der hist og her iagttaget *Krusesyge*, dog ingen Steder ondartet.

Bælgsæd og Græsmarksbælgplanter. Angreb af *Bladrandbiller* (*Sitona lineata*) omtales kun fra Studsgaard, hvorfra der skrives, at de tilsyneladende ophørte ved Værtplanternes Afhugning.

Lucernegnaverlarver (*Phytonomus variabilis*) har ved Ask ødelagt Bladene i en Lucernemark. Af *Kløvergnaverens* Larve (*Phytonomus nigrirostris*) har der ved Abed været stærkt Angreb.

Kløveraalen (*Tylenchus devastatrix*) har som sædvanligt hærget mange Kløvermarker. Ved Abed er der stærkt Angreb i Rød- og Alsikekløver paa en Mark, der i 12 Aar ikke har baaret Kløver eller Græs og heller ikke grænser op til saadanne Afgrøder. Paa Samsø har der været enkelte stærke Angreb i Lucernen – to Tredjedele af Bestanden ødelagt.

I Engsvingel til Frøavl er der ved Roskilde iagttaget stærkt Angreb af en *Uglelarve* (*Apamea testacea*), den samme Larve, der i Maj Maaned ødelagde Havre efter Frøgræs (omtalt i Beretningen for Maj).

I *Haver* har der bl. a. været Angreb paa Frugttræer af *Frostmaalerlarver* (*Cheimatobia brumata*), fortsat fra Maj, *Blommehvepsens* Larve (*Hoplocampa fulvicornis*), *Æblemøllets* Larve (*Laverna hellerella*) og *Gaasebiller* (*Phyllopertha horticola*), paa Hasselbuske af *Snudebiller* (*Phyllobius maculicornis*), paa Hindbær og Jordbær af *Hindbær-Snudebiller* (*Anthonomus rubi*), paa Jordbær af Larven af en *Snudebille* (*Otiorhynchus sulcatus*) og *Jordbærmider* (*Tarsonemus fragariae*), paa Stikkelsbærbuske af *Stikkelsbærmider* (*Bryobia prætiosa?*) og *Stikkelsbær-Bladhvepsens* Larve (*Nematus ribesii*), paa Kartofler, Agurker, Bønner, Ribs, Georginer af *Tæger* (bl. a. *Calocoris bipunctatus*), paa Æble, Blomme, Kirsebær, Ribs, Roser af forskellige *Bladlus*, paa Blomkaal af *Kaalfluelarver* (*Anthomyia brassicae*) og begyndende Angreb af *Kaalmøllarver* (*Plutella cruciferarum*).

København, den 6. Juli 1915.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXVII. Juli 1915.

Den ødelæggende Tørke, der havde hersket hele Juni Maaned fortsattes indtil ca. 10. Juli, Vaarsæden begyndte enkelte Steder at blive tvangsmoden, paa særlig tørre Marker blev Solfaldspletterne for hver Dag større og større og mange af Afgrøderne, især Græsmarkerne, truedes med en fuldstændig Udtørring. Men i de sidste 20 Dage af Juli faldt en meget rigelig Regn, der bragte nyt Liv i alle Kulturplanterne. Det vedholdende Regnvejr har forsinket Kornsorternes Modning, saa at Høsten falder 10–14 Dage senere i Aar end sædvanligt, baade Byg- og Hvedeaksene er de fleste Steder temmelig sorte af *Sortskimmel*, ligesom der som Regel kan findes den lyserøde *Fusarium-svamp* mellem Hvedens Smaaaks. Saadan Hvede bør absolut afsvampes inden Saanningen for at hindre Angreb af *Sneskimmel* til Foraaret. De første Spor af *Kartoffelskimmel* kan nu findes i de første Dage af August i næsten alle Kartoffelmarker, men lykkes det at faa dem sprøjtede med Bordeauxvædske inden der indtræffer stærk Varme (16° C.) vil Toppene endnu kunne beskyttes mod dens ødelæggende Angreb.

Havreaalen har mange Steder, hvor Havre eller havreblandet Sæd kommer for tit i Sædskiftet, gjort meget stor Skade. *Fritfluellarven* har gjort en Del Skade i Havretoppene. Samme Steds har *Graaspurvne* slaaget ned i store Skarer og foraarsaget stor Ødelæggelse. Angrebet af *Havremider* »røde Ben« har været hyppigere end sædvanligt.

Det kolde, vaade Vejr virkede heldigvis hæmmende paa Udviklingen af *Kaalmøllenes* Yngel, saa at Larverne ikke har optraadt i større Mængde. *Knoporme* lader til at være til Stede i store Mængder og har allerede raseret en Del navnlig af Runkelroemarkerne.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

For Juli Maaned er ialt indkommet 34 Beretninger, deraf 22 fra Jylland, 2 fra Fyen, 7 fra Sjælland, 2 fra Lolland og 1 fra Møen.

Fra enkelte Steder meldes om ødelæggende *Haglbyger*, der har foraarsaget betydeligt Kærnespild og flosset Roerbladene, saaledes 5. Juli ved Studsgaard, Malling og Hvalsø og den 28. Juli ved Thune. Et *Lynnedslag* i en Kartoffelmark ved Løgstør bevirkede, at den ramte Plante blev ganske forkullet, alle de Naboplanter, der stod indenfor 12 m's Afstand blev aldeles knuste og mange Planter derudenfor og lige indtil 25 m's Afstand blev dræbte (Hejn).

Rugens Stængelbrand (*Urocystis occulta*) er meget almindelig og enkelte Steder tilstede i saa stor Mængde, at indtil 20 pCt. af Planterne er angrebne deraf, saaledes ved Hillerød (Rasmussen) og Kjellerup (Thomsen). Ved Askov er iagttaget *Halmbærkersvamp* (*Leptosphaeria herpotrichoides*). I de jydskke Rugmarker, hvor Juninattefrostene forhindrede Kærnesætningen, ser man nu talrige Spring i Aksene eller store Partier af Marken er endog helt sorte og Straaene ligger indfiltrede i hverandre hen ad Jorden.

Hvedens Stinkbrand (*Tilletia caries*) findes i stor Mængde i enkelte Marker, hvor Saasæden ikke har været tilbørlig afsvampet, saaledes angives 65 pCt. Brand fra Thune (O. Christensen), 50 pCt. fra Odense (Kryger Larsen) og 30 pCt. fra Kirkesaaby (Tejlbjerg). En Hvedeavlner ved Varde, der ikke havde afsvampet fordi den Saahvede, han havde købt angaves at være „næsten helt fri for Stinkbrand“ har dog nu 30 pCt. af sine Planter ødelagt af Brand (A. Petersen). Men fra flere Steder meldes ogsaa om, at selv Hvede, der er afsvampet med Blaasten eller Formalin ikke er helt fri for Brand (Gejl Hansen, A. P. Jacobsen).

Hvedens Støvbrand (*Ustilago tritici*) fandtes i stor Mængde i en engelsk Hvedesort (formodentlig Crievenershvede), som var solgt paa Fyen af en omrejsende Agent.

Hvedens Gulrust (*Puccinia glumarum*) er kun iagttaget ved Tystofte (Iversen). *Lyspletsyge* hos Hvede er bemærket ved Tystofte og Maribo, sidstnævnte Sted paa 3 ha, der blev tilført Mangansulfat og derefter kom sig fuldstændig igen (Warberg-Jørgensen).

Dækket Bygbrand (*Ustilago hordei*) er særdeles almindelig i Aar. *Stribesyge* (*Pleospora graminea*) ligesaa, i en Mark paa Møen med Erh. Frederiksens 6rd. Byg konstateredes 24 pCt. angrebne Planter (Greve) og paa Lolland er fundet et stærkt Angreb i Abed-Prenticebyg (Engel). *Meldug* (*Erysiphe graminis*) har bredt sig stærkt i Juni og Juli, især paa bredbladede Bygsorter der stod tæt og paa lav og fugtig Grund. Ved Kjellerup, hvor der dyrkes en Del Vinterbyg, har Vaarbygget flere Steder lidt Skade ved den Mængde Meldug og Bygrust der tilføres det fra Vinterbygget.

Havrebrand (*Ustilago avenae*) er langt almindeligere i Aar end i de to foregaaende Aar, og alle vore Meddelere beretter om Havremarker der indeholder fra 5 til 15 pCt. Brandplanter. Ogsaa *Mørkpletsyge* (*Sep-toria avenae*) er særdeles almindelig. Derimod er det værd at bemærke, at *Sortrusten* (*Puccinia graminis*), der tidligere var særdeles ødelæggende for sildigmoden Havre og især i Jylland kunde aldeles tilintetgøre Afgrøderne, ikke er bemærket nogetsteds i Aar. Skulde der findes virkelige Sortrustangreb i August er der Grund til at antage, at der vokser *Berberisbuske* der i Nærheden og *de bør da straks eftersøges og udryddes*.

Runkelroernes Rodbrand (*Pythium debaryanum* etc.) er iagttaget endnu i Juli Maaned baade ved Herning, Askov og Maribo. *Lyspletsyge* hos Runkelroer og Sukkerroer er bemærket mange Steder; hvor der er givet Mangansulfat har det straks gengivet Bladene deres sunde, grønne Farve og faaet Roerne til at gro normalt (Warberg-Jørgensen). Paa Runkelroer og Sukkerroer er i Begyndelsen af Juli bemærket en *Bakteriesygdom* der fik Rodspidsen til at raadne, farvede Ledningsstrængene sorte og angreb baade Hjertet og Bladgrunden, saa at alle Bladene faldt af, Roerne var ofte hule og Angrebet kunde sees at brede sig i Marken fra et Centrum ud til alle Sider. Ganske lignende Bakterieangreb er ogsaa set i Kaalroer, Turnips og Gulerødder, de synes at være afhængige af den vedvarende Tørke.

Om *Runkelroernes Mosaiksyge* skrives fra Sydfyen, at „den træffes næsten i alle Frøavlsmarker og er enkelte Steder stærkt overhaandtagende. Der maa gøres et alvorligt Arbejde for at modarbejde den, da Frøudbyttet ellers bliver for ringe“ (H. J. Hansen).

Kaalbroksvampen (*Plasmodiophora brassicae*) synes enkelte Steder at være mindre ondartet i Aar (Sønnichsen – Brædstrup, Christensen – Ringkøbing), fra andre Egne, f. Eks. fra Varde skrives dog, at det ser ud, som om den vil gøre stor Skade i Aar (A. Pedersen). Der udbydes for Tiden et nyt Patentmiddel (det Steinerske Patent) mod Kaalbrok, det bør selvfølgelig ligesom alle andre udenlandske Patentmidler modtages med alt muligt Forbehold indtil virkelige Forsøg har vist dets Værdi.

Kartoflernes Stængelbakteriose (*Bacillus phytophthorus*) findes i stort Omfang ved Ringkøbing og Kjellerup. Et særdeles lærerigt Eksempel bør noteres fra Samsø: Der var anvendt overskaarne Læggeknohle i en Mark, hvor der ogsaa var Kartoffler i Fjor; skønt Afgrøden i Fjor var saa godt som fri for Sorte-ben, fandtes der dog i Aar ca. 25 pCt. Sorte-bensplanter i samme Mark. Det bør derfor absolut fraaades at bruge overskaarne

eller paa anden Maade beskadigede Læggekartofler, naar der var Kartoffler i samme Mark Aaret forud. *Bladrulle-sygen* er fundet almindeligt og tilsyneladende fortrinsvis paa de svære Jorder f. Eks. Midtfyen (H. J. Hansen), Lolland (Engel og Vestergaard), Malling (Hartvig Larsen), Haslev (H. K. Andersen), dog ogsaa ved Varde (A. Pedersen). Fra Herning er indsendt en Prøve af Kartoffelplanter, der har været helt nedfrosne i Juni, men nu i Løbet af Juli har sat en meget velvoksen Top. De nye Grene, der er voksende frem paa den oprindelige Stængel er saa svagt fæstede til denne, at de nu ved Vinden eller ved egen Vægt brækkes fra igen i Sammenføjningen (A. Binderup).

Hypochnus solani, den graa Skimmelsvamp, der fra Jordoverfladen vokser op ad Kartoffelstænglerne og som kunde kaldes »*Graaben*« er meget almindelig, men vistnok ret uskadelig; undertiden vokser den ogsaa op ad andre Planter, der findes i Kartoffelmarkerne, f. Eks. er den ved Askov fundet paa Lucernestængler (Frode Hansen). En ganske ny Kartoffelsygdom, som tidligere er iagttaget i Sverige og Tyskland, men aldrig før her i Landet, er fundet paa Bladene af Richters Imperator ved Aars. De danner talrige smaa graa Skimmelhobe paa Undersiden af Bladene, ikke ulig Jordstænk, Svampens Navn er *Cercospora concors*; om den har nogen praktisk Betydning vides ikke. *Lyspletsyge* er iagttaget paa Kartoffler ved Holstebro (Asmussen) og Faarevejle (Clausen).

Lyngby, den 5. August 1915.

J. Lind.

Kornsorterne. Angreb af *Smælderlarver* (*Agriotes lineatus*) har endnu i Begyndelsen af denne Maaned været iagttaget i Havre i Frederiksborg Amt. Der skrives herom: »Paa Forageren og hvor Hestene havde traadt Jorden sammen ved Vendingen, var der ikke nævneværdigt Angreb; midt paa Marken var der derimod store aabne Pletter« (L. Rasmussen). *Havreaalen* (*Heterodera Schachtii* var *avenae*) har mange Steder optraadt meget ondartet. Fra Haslev skrives saaledes: »Sygdommen er aabenbart i Tiltagende, fordi man kommer for tit med Havre. Det gaar i en Aarrække, indtil det pludselig slaar fejl, saa man paa store Pletter næppe avler Udsæden. En enkelt Mand har pløjet sin Havremark om af den Grund« (H. K. Andersen). Et Sted paa Lolland har der vist sig stærkt Angreb i 6rd Byg og et andet Sted saavel i Byg som i Hvede.

Fritfluelarven (*Oscinis frit*) har flere Steder gjort en Del Skade paa Havretoppene dels ved Angreb over øverste Knæ dels paa selve Toppene eller i de enkelte Smaaaks. Ved Næstved har der saaledes i et Par Aare med Blandsæd været et meget stærkt Angreb, saa at Toppene var mere eller mindre ødelagt. Andre Steder, saaledes i mange Havremarker i Frederiksborg Amt, har Larverne foraarsaget Tvemodenhed, saa at Kornet staar i to Etager, idet de angrebne Planter kun er halvt saa høje som de uangrebne. Der klages ogsaa en Del over *Hvidaksdannelse*; denne skyldes imidlertid kun i de færreste Tilfælde Fritfluelarven, men for en stor Del, i hvert Tilfælde for Jyllands Vedkommende, Frostene i Juni Maaned. Ved Askov har man iagttaget, at de Smaaaks, der paa dette Tidspunkt lige var kommet frem, blev hvide og svange, medens de Smaaaks, der var kommet frem lidt før eller først kom frem senere, ikke led noget. Hvidaksene kunde saaledes paa nogle af Planterne findes i den nederste Del af Toppene, paa andre i Spidsen eller et hvilket som helst andet Sted i Toppen, alt efter Tidspunktet for Skridningen. Ogsaa *Blærefodder* (*Thrips cerealium*) har været meget paa Færde i Havren og bearbejdet Yderavnerne paa disses indvendige Side og pletvis udsuget Grønkornene, saa at Smaaakset har et ejendommeligt broget Udseende. Andre Fluearter har gjort lidt Skade i Byg og Hvede. *Havremider* (*Tarsonemus spirifex*) er optraadt i usædvanlig stor Mængde og har gjort stor Skade. Sygdommen »*Røde Ben*« ses paa lang Afstand – helt op i Toppen forsættes Angrebet, saa Avnerne bliver rødbrogede. Fra Tune meddeles, at Angrebet er stærkest i et Randbælte langs Grænsen mod forrige Aars Havremark, et Forhold, der ogsaa tidligere er iagttaget, navnlig i Nordslesvig, hvor dette Angreb hvert Aar gør stor Skade. Ved Abed er der iagttaget stærkt Angreb af *Halmhvepsens* Larve (*Cephus pygmaeus*) i 2 af 7 Bygsorter i større Forsøg, i den ene af disse to endog ondartet – indtil 3 Larver kunde findes i et Straa – medens der i de øvrige Sorter saa godt som intet Angreb var. Da der prøves flere Sorter med samme Udviklingstid, kan Forskellen ikke stamme fra denne (H. A. B. Vestergaard). Af *Hvedemyggen* (*Contarinia tritici*) har der næsten intet Angreb været ved Abed hverken i Hvede eller Byg. Ved Skullerupholm og Aarhus har der derimod været en Del Angreb i Hvede; paa sidstnævnte Lokalitet er det første Gang, Larverne er iagttaget; begge Arter (*C. tritici* og *C. aurantiaca*) er iagttaget her; om den sidstnævnte Art skrives der, at der findes talrige Pupper i Aksene, der har særdeles mange Spring (Kay Petersen), *Kornlus* (*Siphonophora cerealis*) indfandt sig, nogle Steder i meget stor Mængde, i Havretoppene; men det kolde, fugtige Vejr synes at have holdt Angrebet nede.

Graaspurvne (*Passer domesticus*) er mange Steder faldet over Havren og har beskadiget Havretoppene paa en saadan Maade, at Angrebet er blevet forvekslet med Larveangreb. Spurvne klemmer Avner og Kærner sammen, saaledes at det megede Indhold kommer frem og sidder i større eller mindre Mængde paa Ydersiden af Kærnerne og paa Indersiden af Avnerne. Paa de sidste ser man Mærkerne efter Næbbet, ligesom der ogsaa kan være revet Smaastykker af disse, saa det kan se ud, som om der var bidt af dem. Fra Salling skrives, at

Spurvene er ved at blive en ren Landeplage; de kommer i Tusindvis og slaar ned i Kornmarkerne, hvor de spilder mange Gange saa meget, som de æder.

Kaalroer og Turnips. Nogle Steder er der iagttaget Angreb af *Smælderlarver* (*Agriotes lineatus*) og *Knoporme* (*Agrotis segetum*). Endnu i denne Maaned har *Jordlopper* (*Phyllotreta nemorum*) gjort Skade saaledes flere Steder i Herningegnen paa omsaaede Turnipsmarker. „Mange Steder“, skrives der, „mislykkes Afgrøderne fuldstændigt af den Grund“ (A. Binderup). *Kaalmøllarver* (*Plutella cruciferarum*) indfandt sig, som det kunde ventes, overalt i Kaalroer- og Turnipsmarker; men heldigvis indfandt Regnen og Kulden sig omtrent samtidigt, saa at deres Angreb ikke er blevet af videre Betydning. Angreb af *Kaalfluellarver* (*Anthomyia brassicae*) er iagttaget mange Steder, ved Studsgaard endogsaa ret ondartede; saavel Kaalroerne som Kaalen i Haverne har lidt haardt derunder. *Kaallus* (*Aphis brassicae*) er iagttaget rundt omkring i Kaalroer (baade 1. og 2. Aars) og Kaal; flere Steder har de endog været ret slemme. Ved Viborg og Mariager var der i Begyndelsen af Maaneden stærke Angreb af *Kaaltøgen* (*Eurydema oleracea*). Flere Steder har der i Kaalroer- og Turnipsmarker, der grænser til Græsmarker, Vejkanter eller Diger, været stærkt Gnav af *Græshopper* (*Stenobothrus* sp.). I Blomkaal er der iagttaget meget stærkt Angreb af *Ørentvisten* (*Forficula auricularia*); de ødelægger Hovederne, ikke alene ved deres Gnav, men i langt højere Grad ved Forureningen af disse.

Runkel- og Sukkerroer. *Knoporme* (*Agrotis segetum*) har flere Steder optraadt meget ondartet; i usædvanlig høj Grad er de overjordiske Dele blevet afgnavet, idet Larverne i de mange Graavejrsdage for en stor Del har arbejdet over Jorden. Mange Steder ses der store, bare Pletter i Roemarkerne. I Nærheden af Odense er saaledes en Tredjedel af en ca. 12 Tdr. Ld. stor Sukkerroemark helt eller delvis raseret. Larven af *Kartoffelboreren* (*Hydroecia micacea*) har fortsat sit Gnav til midt i Maaneden. Paa Møen er der paa samme Lokaltet som tidligere iagttaget lidt Angreb af *Roeaalen* (*Heterodera Schachtii*) i et Stykke Sukkerroer. Angrebet af *Aadsebillelarver* (*Silpha opaca*) er flere Steder fortsat ind i denne Maaned og har gjort megen Skade. *Ørentvisten* (*Forficula auricularia*), der i Aar optraeder usædvanlig talrigt, har gnavet en Del i Runkelroerblade; ved Viborg fandtes de i Begyndelsen af Maaneden i Massevis i Hjertet af Planterne, hvor de gnavede af de unge Blade.

Bedelusen (*Aphis papaveris*) er som sædvanligt optraadt rundt omkring i Frøroemarkerne, men har de fleste Steder kunnet holdes nede ved Afplukning. Nogle Steder har der ogsaa været anvendt Sprøjtning med Tobaksekstrakt. Ogsaa i 1. Aars Roerne har Lusene indfundet sig; men det vaade og kolde Vejr har hæmmet dem, saa at de foreløbig ikke har gjort videre Skade.

I *Gulerødder* (*Nantes Karotter*, James og Stensballe) er der mange Steder iagttaget Angreb af *Gulerodsfluen* (*Psila rosae*); ved Ask har Larverne endogsaa helt ødelagt en mindre Gulerodsmark paa sandet Jord. *Krusesyge* er iagttaget flere Steder, dog ikke i større Grad. Paa Sandmarken ved Askov har *Græshopper* (*Stenobothrus* sp.) i en Gulerodsmark, der laa langs en Græsmark, afgnavet 5--6 Rækker, der stødte op til denne.

I *Kartofler* har Larven af *Kartoffelboreren* (*Hydroecia micacea*) hist og her fortsat sit Angreb ind i denne Maaned. *Kartoffeltøgen* (*Calocoris bipunctatus*) har været paa Færde Maaneden igennem og har nogle Steder gjort megen Skade, især langs Læbælter og Hegn.

Bælgsæd og Græsmarks-Bælgpplanter. I Hestebønner har der som sædvanligt været stærkt Angreb af *Bedelus* (*Aphis papaveris*). Angreb i Ærtebølge af *Ærteviklerlarver* (*Grapholitha* sp.) er iagttaget flere Steder. Larven af *Lucernegnaveren* (*Phytonomus variabilis*) er optraadt meget almindeligt og har gjort en Del Skade i Lucernemarkerne. Fra Abed meddeles, at Angrebet af *Kløvergnavverens* Larve (*Phytonomus nigrirostris*) aftager, men at Virkningen endnu er stor og tydelig. *Kløveraalen* (*Tylenchus devastatrix*) har fortsat sit Ødelæggelsesværk i Kløvermarkerne; fra Lolland-Falster hedder det: „Som sædvanligt er mange Marker i den Grad hærgede af denne Plage, at Udbyttet – bortset fra Tørkeperioden – er nedsat til et Minimum . . .“ (Engel).

Larven af *Frøgræs-Uglen* (*Apamea testacea*) har fortsat sit Gnav i Frøgræs langt ind i Maaneden, indtil den omkring ved den 20. Juli begyndte at forpuppe sig. Fra Tylstrup Mosestation meddeles, at der ved Pløjning af Grønjord i Lavmosen omkring den 20. Juli fandtes en Mængde Stankelbenlarver og en Del Smælderpupper; i et andet Stykke (Højmosen), som pløjedes ved Maanedens Slutning, fandtes i Plovfuren ca. 20 Stankelbenlarver og 4--6 Smælderlarver pr. løbende Alen.

I *Haver* har der været meget stærke Angreb af *Bladlus* paa Frugttræer og -Buske og en Mængde andre Planter. *Tæger* har fortsat deres Angreb paa Kartofler og flere andre Planter. *Kaalfluellarven* har gjort Skade mange Steder. Af *Æble-Bladhvepsens* Larve (*Hoplocampa testudinea*) er der ved København iagttaget et stærkt Angreb i Pærer. Af andre Skadedyr skal nævnes: *Snareorme* paa Æble, *Ærte-Blærefod* og *Ærteviklerlarver* i Ærter. Fra Randers klages der over, at *Spurvene* spiser Ribsene.

København, den 11. August 1915.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXVIII. August 1915.

August Maaned har gennemgaaende været meget fugtig og Vaarsæden stod meget længe grøn paa Markerne inden den blev rigtig moden. Under saadanne Vilkaar kunde man tidligere være ret sikker paa, at især Havren blev fuldstændig ødelagt af Sortrustens Angreb paa Straa og Blade. Naar dette ikke er Tilfældet i Aar, kan det kun tilskrives den Omstændighed, at vi nu har faaet Berberisbusken saa godt som fuldstændig udryddet af hele Landet. I Sverige, hvor der findes talrige Berberisbuske, er Sortrusten meget ødelæggende i Aar lige fra Malmø til Luleå. Her i Danmark er kun fundet Sortrust ved Kolding og Askov, altsaa paa Steder, hvor Smitten let kan være kommet ind over Grænsen.

Kartoffelskimmelen har ødelagt Toppen af Kartofflerne i de første 14 Dage af August alle Vegne, hvor der ikke er blevet sprøjtet med Bordeauxvædske, de sprøjtede Kartoffler staar derimod fuldstændig grønne endnu og vil sikkert kunne holde sig til Slutningen af September. Bordeauxvædskesprøjtningen har altsaa vist sig i Aar som i de tidligere Aar at være en særdeles nyttig og profitabel Forretning og det var blót ønskeligt, om den Udbredelse, den har faaet i Aar vilde tage stærkere til i de kommende Aar.

Spurve og *Knoporme* har fortsat deres Ødelæggelser, henholdsvis i Havre og Rodfrugter.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

For August Maaned er ialt indkommet 24 Beretninger, deraf 16 fra Jylland, 2 fra Fyen, 5 fra Sjælland, og 1 fra Lolland.

Enkelte Hagelbyger har gjort nogen Skade i Limfjordsegnene og i Midtjylland har Nattefrosen begyndt enkelte Steder.

Om *Hvedens Stinkbrand* (*Tilletia caries*) skrives fra Fredericia: Sygdommen synes i Aar at være saa ondartet som ingensinde før. Ved Eftersyn af en Mængde Marker har jeg kun set een, hvori jeg ikke fandt Brandaks, ofte har jeg fundet 10–15 pCt. (M. Olsen). Og noget ganske lignende berettes fra mange andre Steder; hvor Hveden ikke er afsvampet, findes ofte 50 pCt. angrebne Aks og det er endnu ikke helt sjældent at træffe Hvedeavlere, der ikke har afsvampet deres Saasæd. Men selv i Marker med afsvampet Hvede, hvad enten den er afsvampet med Blaasten eller Formalin, findes ofte alt for megen Brand. Aarsagen dertil maa sikkert søges i den ofte for lidet omhyggelige Maade Afsvampningen bliver foretaget paa, især at Hvede, der indeholder hele Brandkorn, bliver afsvampet ved Overbrusning i Stedet for ved en fuldstændig Nedsækning i Vædsken med Afskumning af de hele Brandkorn, der svømmer ovenpaa. *Hvedens Støvbrand* (*Ustilago tritici*) er iagttaget hos Vilhelminahvede paa Lolland-Falster (Engel) og hos Criewenerhvede ved Ballerup (A. P. Jacobsen).

Fra Ask skrives, at Byg, der er gaaet i Leje, bliver stærkt angrebet af *Meldug* (*Erysiphe graminis*). Fra Svendborg meddeles, at Standwell-Byg, skønt det var købt til en meget høj Pris fra Gartons Frøkantor dog indeholdt 15 pCt. *Dækket Bygbrand* (*Ustilago hordei*) (H. I. Hansen).

Korsved-Kronrust (*Puccinia lolii*) optræder som sædvanlig ret ødelæggende i de samme Egne af Landet (især Østjylland) hvor Korsved er almindelig f. Eks. paa Havre ved Ask (Hartvig Larsen) og paa Rajgræs ved Aarhus (Kay Petersen). Efter det günstige Resultat, vi har haft af Berberisbuskenes Udryddelse var der god Grund til ogsaa at søge Korsvedbuskene udryddede.

Om *Kartoffelskimmelen* (*Phytophthora infestans*) skrives fra Studsgaard: Kartoffelmarkerne, der ellers i Aar var Egnens Pryd og Landmandens Stolthed, er nu mange Steder, hvor man har undladt at sprøjte, saa medtagne af Kartoffelskimmel, at en yderligere Vækst maa anses for udelukket. Paa de besprøjtede Arealer staar Toppene endnu grønne og kraftige og Kartoffelknoldene kan her antagelig fortsætte Væksten gennem September Maaned (P. Pedersen) og fra alle vore andre Meddelere meldes, at Kartoffelskimmelen er kommet med stor Styrke mellem 6. og 15. August. Hvor der har været Lejlighed til at sammenligne Virkningen af en enkelt Sprøjtning og to Oversprøjtninger med 14 Dages Mellemrum, har den sidstnævnte Fremgangsmaade absolut været den bedste. Hvor Hestesprøjter er sammenlignede med Rygsprøjter bliver de sidste roste paa de store Sprøjters Bekostning. Rygsprøjterne er lettere at anskaffe for hver enkelt Mand og altid færdige til Brug naar Vejret er günstigt; netop i Aar, da det ustadige Vejr lagde store Hindringer i Vejen for en regelmæssig Besprøjtning af Markerne, var de smaa Sprøjter langt at foretrække for de store. *Kartoffernes Mosaisyge* er langt almindeligere i Aar end i tidligere Aar og er bemærket mange Steder paa de sildige Kartoffelsorter, som aldrig er set angrebne af denne Sygdom før. Den nye Kartoffelsygdom (*Cercospora concors*), som omtales i forrige Maanedsberetning, kunde findes paa mange forskellige Kartoffelsorter ved Ultuna og Stockholm, men syntes ikke at volde nævneværdig Skade.

Fra forskellige Steder (Tylstrup, Silkeborg, Jyderup) er der blevet sendt os Solsikker med stærke Angreb af *Drueskimmel* (*Botrytis cinerea*), det er en Snyltesvamp som angriber mange andre Kulturplanter og hvis Angreb synes at begunstiges af kvælstofholdig Gødning og Mangel paa Lys og Luft.

Lyngby, den 5. September 1915.

J. Lind.

Kornsorterne. I Havremarker har der i Toppen været iagttaget en Del Angreb af *Fritfluelarver* (*Oscinis frit*) (ogsaa i Bygkærner er der fundet Gnav af den), men særlig har Havren været hjem søgt af *Havremider* (*Tarsonemus spirifex*) og fremfor alt af *Spurve* (*Passer domesticus*), der mange Steder ligefrem har raseret den. Fra Lyngby meddeles, at *Krager* (*Corvus cornix*) har siddet i Byghobene og Stakkene paa Marken og fortæret Kærnerne. I Hvede- og Rugaks har der nogle Steder været Angreb af *Aks-Uglens* Larve (*Hadena basilinea*).

Kaalroer og Turnips. *Knoporme* (*Agrotis segetum*) har fortsat deres Angreb saavel i Roer som i Kaal. Fra Aarhus skrives der: „Larverne har været virksomme i Kaalen i Sommerens Løb. Naar hver Maanedes Angreb sammenlægges, bliver Skaden betydelig. „Paa Graavejrsdage og om Natten overbides Planterne flere cm. over Jorden“ (Kay Petersen). Angreb af *Kaalfluellarven* (*Anthomyia brassicae*) omtales kun meget lidt. *Jordlopper* (*Phyllotreta nemorum* og andre Arter) har optraadt meget talrigt, saa at Bladene paa Roer, Sennep m. m. ofte ses stærkt gennemhullede. Larven af *Bladribbe-Snudebillen* (*Ceuthorhynchus quadridens*) har meget hyppigt været til Stede i Roernes Bladstilke og Midtribbe; fra Askov meddeles det saaledes, at uforholdsmæssig mange af de indre Blade paa Kaalroestammerne, som i Foraaret stod ualmindelig flot, i Sommerens Løb gulnede; ved nærmere Iagttagelse viste det sig, at næsten hvert eneste af disse indeholdt flere eller færre Larver; endnu saa sent som den 17. August fandtes Larverne i disse, medens de ved Maanedens Slutning var borte (Frode Hansen). Ved Aarhus er der iagttaget et meget stærkt Angreb af *Snudebillelarver* – rimeligvis *Bladribbe-Snudebillens* – i Roelegemet lige under Hjerteskuddets Grund. „Naar man aftopper Roen med en Kniv“, skrives der, „ses dens Gange i Mængde, og der plejer at vise sig adskillige Larver i Tværnittet, der er brunt-marmoreret af Larvernes og Bakteriers forenede Virksomhed. Dette Angreb har den Virkning, at de ydre Blade gulner og løsner sig. Hjertet gaar desuden fra Vækst. Stærkere Angreb medfører, at hele Toppen dør. Bladrossetten ligger da løs ovenpaa Roen, som ofte tillige har et sekundært Angreb af Bakteriose i Topskiven. I intet Tilfælde var der Larver i Bladstilken“ (Kay Petersen). Ved Hjørring er en lille Turnipsmark helt ødelagt af *Kaaltægen* (*Strachia oleracea*). *Ørentviste* (*Forficula auricularia*) og *Græshopper* (*Stenobothrus* sp.) har været paa Færde mange Steder, de første navnlig i Blomkaal, hvor de har gjort overordentlig megen Skade. *Kaallus* (*Aphis brassicae*) har meget almindeligt været til Stede saa vel i Roer som i Kaal; fra Studsgaard skrives endogsaa, at Kaalroer og Turnips har lidt enormt i denne Maaned ved dette Angreb.

Runkel- og Sukkerroer. *Knoporme* (Larver af *Agrotis segetum*) har fortsat deres Angreb; paa Lolland er der saaledes flere Steder stærkt Angreb; fra samme Sted meddeles det ogsaa, at Roerne enkelte Steder pletvis er helt bortædt af *Oldenborrelarver* (*Melolontha vulgaris*). Om *Bedelusen* (*Aphis papaveris*) skrives der fra Skive, at den har gjort mærkværdig lidt Skade i Runkelroe-Frømarkerne. Ved Ask har dens Angreb i 1. Aars Roer enkelte Steder været temmelig stærkt; „paa lavtliggende, tørveblandet Jord har Angrebet gjort betydelig Skade“ (Hartvig Larsen).

I *Kartofler* er der iagttaget Angreb af *Smældelarver* (*Agriotes lineatus*) og *Knoporme* (Larver af *Agrotis segetum*); fra Aarhus skrives der om de sidste, at de overbider Stænglerne, og at der daglig er friske Angreb. Ved Aarhus og Lyngby er der iagttaget *Bladlus* paa Kartofflerne.

I *Gulerødder* har der flere Steder vist sig mere eller mindre stærke Angreb af *Gulerodsfluens* Larve (*Psila rosae*). Ved Grindsted har *Harer* (*Lepus europæus*) været ualmindelig slemme i Gulerodsmarkerne, saa Plantebestanden er stærkt udtyndet. I Hindsholm har *Knoporme* (Larver af *Agrotis segetum*) ødelagt en 5 Tdr. Ld. stor Kommenmark til Frøavl i den Grad, at Ejeren har set sig nødt til at pløje Afgrøden ned.

Bælgsæd og Græsmarks-Bælgplanter. *Bladrandbillegnav* er iagttaget de fleste Steder, uden at der dog er foraarsaget nogen videre Skade derved. Enkelte Steder er der iagttaget *Ærteviklerlarver* (*Grapholitha* sp.) og *Bladlus* i Ærterne. Fra Aarhus meddeles der, at *Sneglene* (*Limax agrestis*) har været fremme siden Midten af Juli, og at Kløverbladene i 2. Aars Marker paa dette Tidspunkt er helt flossede af deres Gnav.

København, den 8. September 1915.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

LXIX. September 1915.

Det tørre Vejr i Begyndelsen af September var meget nyttig for Kornhøsten, men Temperaturen var dog temmelig lav og Kærnen blev ikke saa tør, som ønskeligt havde været; de Prøver af Vintersæd, som vi har haft Lejlighed til at undersøge, har været ret fugtige og har derfor spiret meget langsomt. Jo tørrere Hvede og Rug kan blive mellem Høstning og Udsæd, desto bedre spirer de og undgaar derved adskillige af de mest ødelæggende Sygdomme (Brand, Fusarium, Rodbrand etc.). Paa Grund af Tørken var Markerne noget ubekvemme og Saaningen af Vintersæden blev derfor de fleste Steder udsat til de sidste Dage af September, hvilket ikke er gunstigt for dens Trivsel.

Et meget betydeligt Temperaturfald i Nætterne mellem 20. og 23. September over hele Landet dræbte Kartoffeltoppene paa alle de lavere liggende Marker saa vel som talrige Haveplanter, der lige til da havde staaet frodigt f. Eks. Tomater, Agurker, Græskar, Bønner, Georginer m. fl. Ogsaa Runkelroeblandene blev stærkt beskadigede og paa flere Egne af Fyen frøs de helt bort, saa at Runkelroernes Vækst er standset for i Aar paa disse Steder. Hvor Kartoffelknoldene laa oven paa Jorden er de frosne og bør sorteres fra, fordi de ellers vil raadne i Kulerne og ogsaa bringe de sunde Kartoffler i Kulerne til at raadne. Ved Studsgaard maalttes den 21. September $\div$ 8° C. lige ved Jordoverfladen.

Der er forøvrigt kun indkommet ualmindelig faa Meddelelser om smitsomme Plantesygdomme i September Maaned.

Der er iagttaget meget stærke Angreb af *Knoporme* og *Kaalfluellarver*. *Kaalorme* har været ret talrigt til Stede i Kaalroer, Turnips og Kaal.

NB. Vi tillader os at bede alle om ved Optagningen af Kartofflerne at se nøje efter, om der ikke skulde findes Angreb paa dem af de to farlige Kartoffelsygdomme, *Knudeskurv* og *Ondartet Skurv*. Begge kendes fra Alm. Kartoffelskurv paa, at de fremkalder vortelignende, fortykkede **Udvækster** paa Kartofflerne mens Alm. Kartoffelskurv fremkalder **Fordybninger**. Alle mistænkelige Kartoffler bedes sendte til Statens plantepatologiske Forsøg, Lyngby, for at der straks kan blive taget Forholdsregler imod disse overordentlig smitsomme Sygdommes videre Udbredelse.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

For September Maaned er ialt indkommet 14 Beretninger, deraf 8 fra Jylland, 5 fra Sjælland og 1 fra Bornholm.

Af de mange spredte Meddelelser om *Afsvampning af Hveden* enten med *Blaasten* eller *Formalin* taler lige saa mange til Fordel for det ene Middel som for det andet; f. Eks. meddeles fra Tystofte Forsøgsstation, at der i 10 Tdr. Land, afsvampede med Formalin, kun fandtes 3 Planter med Brand, og ikke saa faa Tilfælde er kendte, hvor man har prøvet baade Blaasten og Formalin og nu kun bruger det sidstnævnte. Fra andre Steder skrives, at man har prøvet Formalin og atter er vendt tilbage til Blaasten. En stor Del Formalinprøver er indkøbte forskellige Steder og indsendte til kemisk Undersøgelse og vi vil være vore Medarbejdere Landet over taknemmelige for at faa tilsendt Prøver (à ca. 100 Gram) af Formalin som ser mistænkelig ud.

Sortrust (*Puccinia graminis*) er fundet i Forevisningsmarken ved Varde; især var Graa Havre stærkt angrebet og langt stærkere i de sent saaede end i de tidlige saaede Parceller. Det lykkedes da ogsaa at finde en Berberisbusk i en nærliggende Have og den er nu ryddet (A. Pedersen). Forskellige Steder paa Sjælland, hvor der endnu stod Berberisbuske i Haverne, er der sendt Ejerne Opfordring til at rydde Buskene.

Runkelroernes Tørforraadnelse (*Phoma betae*) er aabenbart ikke nær saa almindelig i Aar som i de to foregaaende Aar, dog findes der ved Lundby i et Kogsaltforsøg stærke Angreb i de saltgødede Parceller og tiltagende med Salmængden (I. Lund). Ligeledes i et Kogsaltforsøg paa Lundgaard ved Vejen (Frode Hansen). Disse Meddelelser stemmer godt overens med Iagttagelserne fra i Fjor (se Oktober 1914). Fra Bornholm skrives, at Sygdommen synes at optræde stærkest, hvor der er brugt Staldgødning efter Fodring med syge Runkelroer fra i Fjor (Joh. Jensen). *Bedernes Gulsot* (*Bacillus tabificans*) er iagttaget i alle Landets Dele baade hos Sukkerroer og Runkelroer, ofte pletvis i Markerne, dog ogsaa ud over hele Marken. Angrebet optræder udelukkende paa Bladene, fortrinsvis de ældre Blade. Det begynder med at Bladrandene bliver citrongule, derfra strækker de syge Partier sig ind imellem Sideribberne og de angrebne Partier bliver mørkere og raadner bort eller falder helt ud som dødt Væv og Bladene bliver lasede og hullede. Sygdommen begynder at vise sig i Juli og bliver værre i de følgende Maaneder, fra Viborg skrives saaledes: „Omtrent 20. August begyndte Runkelroernes Top at blive lyspletet og Pletterne bredte sig efterhaanden, saa at hele Marken fik et gult Udseende omtrent som Salaŧ. En Maaned senere var alle de først angrebne Planters Blade fuldstændig brune og raadne og Hjertesatudene sorte. Angrebet er værst paa letsandet, nymerglet Jord, mens der paa moseagtig Jord staa fuldstændig friske Planter endnu“ (N. Bonde).

Paa Grund af det tørre Vejr kom *Kartoffelskimmelen* (*Phytophthora infestans*) ikke til at gøre Kartoffelknoldene saa stor Skade inden Optagningen; det er især de øverstliggende, umodne og derfor tyndskallede Knolde, der er angrebne (Kay Petersen). Alle Indsendere er enige om, at Kartoffelskimmelangrebet har været ualmindelig ødelæggende i Aar paa alle usprøjtede Marker. Af de forskellige Kartoffelsorter synes egentlig kun „Patagoniens Vidunder“ og „Blaa Kæmpe“ at være nogenlunde modstandsdygtige mod Kartoffelskimmel. Angaaende *Alm. Kartoffelskurv* (*Actinonema scabies*) skrives fra Aarhus: „Svovlsur Ammoniak har vist fortrinlig hæmmende Virkning mod Skurv. Smukkere Afrøder end dem, der avledes efter Svovlsur Ammoniak som eneste Kvælstofgødning, skal man lede længe efter“ (Kay Petersen). I et Kartoffelforsøg var alle Efterkommere efter en enkelt mosaiksyg Kartoffel angrebne af *Mosaiksyge*, de gav et Udbytte af 171 hkg pr. ha, mens alle de mosaikfrie Stammer paa samme Mark gennemsnitlig gav 244 hkg (Kay Petersen) (sml. Oktober 1913). *Kartoffernes Rodfiltsvamp* (*Hypochnus solani*) findes som sædvanlig i næsten alle Kartoffelmarker; som Regel i større Mængde i Mosejord end i Sandjord.

Lyngby, den 5. Oktober 1915.

J. Lind.

Rodfrugter. Larven af *Kaalfluen* (*Anthomyia brassicae*) er ved Løgstør optraadt meget ondartet. „Enkelte Steder“, skrives der, „er alle Kaalroer fuldstændigt ødelagt af disse Larver. Ligeledes er al Slags Kaal angrebet ikke alene i Roden men ogsaa i Hovederne.“ Larverne er i mange Planter vandret op gennem Stokken, i andre Planter, særlig hos Rødkaal, er denne uangrebet, saa at de er gaaet direkte ind i Hovederne (O. Hein). *Knoporme* (Larver af *Agrotis segetum*) har fortsat deres Ødelæggelsesværk; saaledes har de i Sydsjælland ødelagt en Sukkerroemark; „der findes“, skrives der, „paa Marken bare Pletter paa hele og halve Tdr. Ld.“ (J. Lund). I Kartoffler er der iagttaget Gnav saa vel af *Knoporme* som af *Smælderlarver* (*Agriotes lineatus*) og *Markmus* (*Arvicola agrestis*); om de sidste skrives der dog fra Aarhus, at Angrebet er meget mindre end paa samme Tid i Fjor (Kay Petersen).

Kaalorme (Larver af *Pieris brassicae* og *P. rapae*, særlig de første) har været ret talrigt til Stede i Kaalroer, Turnips og Kaal. Ved Aarhus er der iagttaget lidt Angreb i Kaalroer og Turnips af Larven af *Ærte-Uglen* (*Mamestra pisi*). Ved Lyngby er Gnav af *Græshopper* (*Stenobothrus* sp.) ogsaa iagttaget i denne Maaned, særlig stærkt i Turnips. I Kaalroer og Turnips er der en Del *Krusesyge*. *Spurve* (*Passer domesticus*), hvis Angreb endnu i Begyndelsen af Maaneden ødelagde en Del Havre, kastede sig senere over en lille Parcel Runkelroer, saa Toppen blev helt laset.

Kaallusangrebet (*Aphis brassicae*) ved Studsgaard fortsattes langt ind i Maaneden; nu ved dennes Slutning er der her som ogsaa andet Steds kun faa Lus tilbage. Ved Aarhus er der i Begyndelsen af Maaneden iagttaget lidt Angreb af *Bladlus* paa Kartoffler.

Bælgsæd og Bælgplanter. Ved Aarhus fandtes der i indhøstede Concordia-Ærter en Del Larver af *Ærte-Viklere* (*Grapholitha nebritana*) i Bælgene. Fra Studsgaard meddeles det, at de unge Kløverplanters Blade ved Dæksædens Høstning viste sig stærkt gnavede af *Bladrandbiller* (*Sitones lineatus*). Ved Lyngby er iagttaget Gnav af *Harer* (*Lepus europæus*) i Kløver, Lucerne o. a.

Ved Tystofte er *Græskulturerne* stærkt hærget af *Fritfluellarver* (*Oscinis frit*). I Stevns er der iagttaget et slemt Angreb i en ny *Hundegræs-Frømark* af Larven af *Frøgræs-Uglen* (*Apamea testacea*).

København, den 6. Oktober 1915.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over
Sygdomme hos Landbrugets Kulturplanter
fra
Statens plantepatologiske Forsøg.

LXX. Oktober 1915.

Vejret var ualmindelig tørt og mildt lige indtil den 26. Oktober, da det 3 Nætter i Træk faldt ind med ret stærk Nattefrost over hele Landet, den 27. Oktober maalttes paa Stevns $\div$ 5 °, den 28. ved Ask $\div$ 6 °, begge Steder 1 m over Jorden, mens man ved Studsgaard maalte $\div$ 12 ° lige ved Jordoverfladen. Paa tidlig saaet Vintersæd gjorde Frostene ikke tydelig Skade, men den sent saaede har lidt meget derved. Runkelroer og Kartofler, der laa oven paa Jorden, tog meget stor Skade af dette uventede Frostangreb, selv om de var løst til-dækkede af Halm eller lignende, selv i svagt dækkede Kuler har de taget Skade. De Runkelroer, der sad i Jorden og havde beholdt Toppen, led noget mindre. Det kunde dog ses i enkelte Marker, og især i de yderste Rækker i Markerne, at Roerne fik Frostspalter i Kødets og er nu i de følgende Dage blevet sorte. Dersom det ikke lader sig gøre at fodre de frosne Roer op snarest muligt, bør de opbevares i Form af Ensilage.

I Rodfrugterne er Angrebene af Knoporme og Kaalfluelarver fortsat. I Kartofler og Gulerødder er der iagttaget stærke Angreb henholdsvis af Smældelarver og Larven af Gulerodsfluen.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

For Oktober Maaned er ialt indkommet 10 Beretninger, deraf 7 fra Jylland, 2 fra Sjælland og 1 fra Møen.

Angaaende de Prøver af Formalin, som fra forskellige Steder er blevet sendt ind til os til Undersøgelse, kan det meddeles, at en enkelt Prøve, der øjensynlig var stærkt forurenset og derfor heller ikke var blevet benyttet til Afsvampning af Hvede, indeholdt 25 pCt. Formaldehyd, alle de andre Prøver indeholdt fra 34 til 38 pCt. Formaldehyd og svarede derfor godt til de Fordringer, Farmakopeen stiller til Formalin.

Paa Runkelroerne har baade *Bederust* (*Uromyces betae*) og *Mosaiksyge* bredt sig stærkt i de sidste Maaneder, og det har ofte kunnet spores, at disse Sygdomme spredtes fra Marker med Frøroer ud over Markerne med 1ste Aars Roer. Fra Møen skrives f. Eks., at Runkelroerne nær en Frøavlsmark er saa fulde af Bederust, at Støvlerne dækkes af gult Støv, naar man gaar igennem Marken (Greve). Derimod synes *Bedeskimmel* (*Peronospora Schachtii*) at være helt sjælden i Aar, den er kun iagttaget et enkelt Sted ved Odense paa Rødbeder. Fra Brædstrup er indsendt Runkelroer med store *Svulster*, foraarsagede af *Pseudomonas tumefaciens*, mange Roer paa samme Mark var stærkt angrebne, undertiden sad Svulsterne tæt ud over hele Roen (Sønnichsen).

Ved Optagningen af Kartofflerne har *Bladrullesygens* Formindskelse af Udbyttet ofte været særdeles iøjefaldende, selv hvor der har været anvendt særdeles rigelige Gødningsmidler, som maa siges at være aldeles spildte alle Vegne, hvor Læggekartoflerne ikke er fri for Bladrullesyge. Enkelte Steder (ved Holstebro og i Vendsyssel) viste det sig, at enkelte Kartoffeltoppe havde ansat et uforholdsmæssigt stort Antal meget smaa Knolde, der ligger saa tæt samlede, at de ved det gensidige Tryk bliver kantede og uformelige; alle Knoldene er rustbrune paa Oversiden og hele Udbyttet af en slig Top ligner mest en Skovfuld Smaasten. Aarsagen til Fænomenet skal muligvis søges i, at Stænglen er blevet beskadiget under Væksten enten af Sortebeen eller Frost og Knoldenes Vækst derved afbrudt, senere er Stænglen skudt frem paany og har ansat et nyt Hold af Knolde.

Ondartet Skurv, Pulverskurv (*Spongospora subterranea*) er fundet paa en Del Marker syd for Holstebro paa alle de der dyrkede Kartoffelsorter (Up to date, Richters Imperator, Champion, Rigskansler og Gl. Rød Hedekartoffel). Angrebet er vistnok gammelt der paa Stedet og er tilsyneladende ikke af saa stor praktisk Betydning, som man tidligere efter udenlandske Angivelser har antaget. De angrebne Knolde holder sig efter Sigende godt i Kulerne og Skurvpletterne er, netop fordi de er vorteformigt fremragende, lettere at skruppe af end de grubeformede Fordybninger af *Alm. Kartoffelskurv*. Ifølge de sidste Meddelelser fra Amerika er man ogsaa derovre nu mindre tilbøjelig til at regne denne Sygdom til de virkelig ondartede. Pulverskurv er ogsaa fundet paa Færøerne (C. G. Patursson), de Kartoffler, vi har modtaget derfra, viser i Modsætning til de jydskke, store, aabne, støvende Saar, svarende til den Form af Sygdommen, som er beskrevet fra Irland og andre Steder med et fugtigere Klima.

Rodfiltsvamp (*Hypochnus solani*) er overordentlig almindelig hele Landet over, i et Afsvampningsforsøg ved Borris (Klitgaard) har de afsvampede Læggekartofler givet langt renere Knolde end de uafsvampede, men det kvantitative Udbytte var ikke større.

Om *Kaalbroksvampen* (*Plasmodiophora brassicae*) meddeles fra Ask, at den har været meget ødelæggende baade paa Turnips og Kaalroer paa kalktrængende Marker og da fortrinsvis paa en Mark, der var gødet med Staldgødning fra kaalroefodrede Kreaturer (Hartvig Larsen). Ogsaa ved Kellerup har der været ondartede Kaalbrokangreb, der har ødelagt $\frac{1}{3}$ af Markens Afgrøde (C. Thomsen).

Flere Steder, hvor der dyrkes Solsikker, klages over, at de Solsikker, der staar paa Marken til Frøavl, angribes af Svamp. Det er to forskellige Svampe (*Graa Drueskimmel*, *Botrytis cinerea* og *Storknoldet Bægersvamp*, *Sclerotinia sclerotiorum*) der angriber baade Hovedet og Stængelen, især hvor Solsikkerne staar tæt og hvor de har faaet Kvælstofgødning.

Lyngby, den 15. November 1915.

J. Lind.

Smælderlarver (*Agriotes lineatus*). Ved Aarhus er der iagttaget lidt Angreb i Rug og Hvede. Paa en Gaard ved Lyngby har der ved Optagningen af Kartoffler vist sig meget stærkt Angreb i disse: „i næsten hver eneste Kartoffel sad der“, skrives der, „3–4 Larver, ja i enkelte op til 10 Larver“.

Gnav af *Knoporme* (*Agrotis segetum*) er iagttaget i alle Rodfrugter.

Fra Studsgaard meddeles, at Kaalroerne mange Steder ved Optagningen bærer Mærker af et ret stærkt Angreb af *Kaalfluellarver* (*Anthomyia brassicae*). Ved Kibæk er der ligeledes iagttaget et stærkt Angreb: „der findes“, skrives der, „i en Kaalroemark paa 5 Tdr. Ld. næsten ikke en Roe, uden den er fyldt med Mad-diker.

Paa Frø-Kaalroer har der ved Rødvig været Angreb af *den gulstribede Jordloppe* (*Phyllotreta nemorum*).

Ved Aarhus har der været noget Angreb af *Gulerodsfluens Larve* (*Psila rosae*) i James, medens Nantes Karotter ikke er angrebet; ved Lyngby er der iagttaget meget stærkt Angreb i Amager Karotter, der ellers Sommeren igennem har været næsten fri for Angreb.

Ved Aarhus har *Markmus* (*Arvicola arvensis*) gnavet en Del i Gulerødderne; forøvrigt har de ogsaa i denne Maaned gjort mindre Skade end ellers. Fra samme Lokalitet foreligger der Meddelelse om lidt Angreb i Rødkløver af *Agersneglen* (*Limax agrestis*).

København, den 15. November 1915.

Sofie Rostrup.

Hermed ophører de maanedlige Oversigter for i Aar. Hvad der maatte blive indberettet af Iagttagelser i Løbet af Vintermaanederne, vil blive offentliggjort i Maanedsberegningen for April 1916.

